

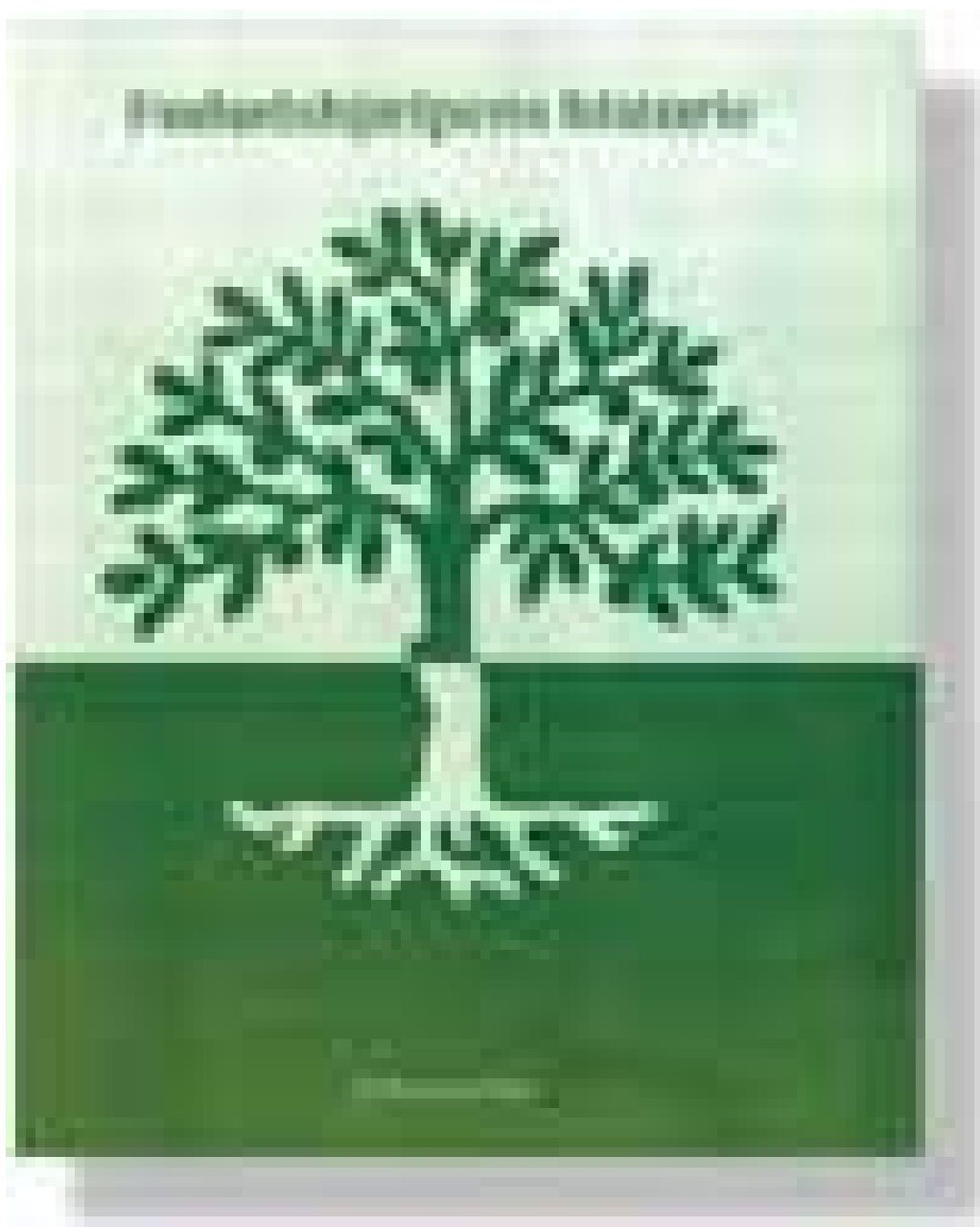
---

## Fødselshjelpens bilder

---

BØKER AV, OM OG FOR LEGER

---



Fødselslegen, professor emeritus Mogens Osler, tidligere overaccoucheur ved Rigshospitalet i København, har laget en liten, nydelig bok, full av *opplysninger* om fødselshjelpens historie. Når jeg vegrer meg mot å skrive at han har laget en bok om fødselshjelpens historie, skyldes det bokens synsvinkel. Her fortelles historien i høy grad sett fra profesjonens synsvinkel. Den er full av de faktiske medisinske opplysninger og forståelse for «håndverket» man ofte kan savne i historikers og sosiologers fremstillinger. Til gjengjeld beveger teksten seg i lange avsnitt i et politisk, samfunnsmessig og sosialhistorisk vakuum. Boken er dessuten i høy grad preget av danske forhold. I portrettgalleriet sees et lite bilde av Smellie, mens den danske professorrekke fra Christian Johan Berger til Ebbe Brandstrup er på plass. Vi oppdateres om professorrekken ved Rigshospitalet i København etter Brandstrup, og her sees Jordemoderhuset i Gotersgade, Fødselsstiftelsen i Amaliegade og Det Kongelige Kirurgiske Akademi i Bredgade.

Boken er skrevet og oppbygd didaktisk, men stedvis vel tradisjonelt. Historien beveger seg trygt fremover. Som leser kan man glede seg over at fremstillingen ikke slutter i 1950-årene. Ultralyddiagnostikk, elektronisk fosterovervåkning og prenatal diagnostikk er også deler av vår historie.

Som en innføring i et spennende og dramatisk tema er boken en appetittvekker, mye i kraft av henvisningene til annen litteratur, men mest pga. illustrasjonsmaterialet. København universitetets Medicinsk-Historiske Museum har en praktfull samling faglitteratur, bilder, redskaper og gjenstander som viser fagets fremvekst. Osler har med stor sans for det illustrative vraket og valgt i dette flotte materialet. Det gjør boken til en sann glede å bla i.

Teksten inneholder mye viktig informasjon, men som nordmann må man undre seg over hans omtale av tangbruk i internasjonal fødselshjelp. Den tilhører ikke «historiens skraphaug», og det finnes andre gode indikasjoner enn at vakuumsuget glipper eller at barnet ligger i seteleie. At den er lite i bruk i Danmark, er korrekt. Kielland staves med «i», ikke «j». Det var i Danmark han første gang demonstrerte sin tang, året var 1910. Og danskene har brukt tangen som en slags «universaltang», når de i det hele tatt har lagt tang. Man kunne derfor ønsket seg to linjer om hva den faktisk kunne – og kan – brukes til.

Boken anbefales som innføringsbok for kolleger som ønsker å sette seg inn i forutsetningene for dagens fødselshjelp, og sykehusbibliotek bør skaffe en plass til den i sine trange budsjetter. Boken ligger i sin helhet på nettet, med illustrasjoner og det hele: <http://forlag.fadl.dk/sample/87-7749-333-8/foedselshjaelpen.pdf>

---

Per E. Børdahl

Kvinneklinikken

Haukeland Universitetssykehus

---

Publisert: 10. desember 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.